

PYTAN (92) *part praet pass impf*

pytan (71), **pytany** (20), *pytan a. pytany* (1).

W formach niezłożonych -ã-, w formach złożonych -a-.

sg m N pytân (67), pytany (16); ~ (*praed*) -ân (67), -any (13); -any *TarDuch*, *KuczbKat*, *SkarJedn*, *Phil* (3), *PowodPr*; -ân : -any *LibMal* (12:6). $\diamond$ *f N* pytâna (1), *pytan(a)* (1); ~ (*praed*) -a. $\diamond$ [*G* *pytan(e)j.*] $\diamond$ *n N* (*praed*) pytâno (3) [*w tym: Mącz 91b może impers praet od PYTAĆ*]. $\diamond$ *pl N m* pers pytani (4).

Składnia dopełnienia sprawcy: pytan(y) od kogo (10), *przez kogo* (1) *OpecŻyw*.

Sł stp s.v. pytać (się); poza tym: pytane; Cn notuje, Linde XVII w. (z Cn) s.v. pytać.

1. *Któremu zadaje się lub zada(wa)no pytanie; rogatus Mącz, Calep; requisitus JanStat* (89) : Iezu ktorys od Piłatha pytany żadnym Słowem nie chciał Fałszywych Źkarg oddalić. *TarDuch* C3v; *Diversi interrogantur [...]*, Z ołobná káždy bywa pytan. *Mącz* 487d, 249c, 357d, 416d; *WujJudConf* 233v; á ten ktory fię w pokuŹie/ gdy był pytány záchwiał [*tj. św. Piotr*]/ innych w łtáteczności wiáry vgruntował. *SkarJedn* 70; *Calep* 926b.

pytan na co (1): Gdy tedy był na fwę nieŹczęŹcie pytân/ powiedział naprzód/ iako będąc zácnem a wziętem *procuratore*^m vdál się był na łakomłtwo *MurzHist* L4.

pytan o co (4): *LibLeg* 7/33; *LibMal* 1545/94; Tám bywa żądanie áby [...] to tákowe wotum dwie álbo trzy rzeczy w łobie zámýkáýące/ było ná częŹci rozdzielone/ á ołłobliwie ná każdą częŹć było pytan *Mącz* 91b; *SarnStat* 171.

pytan o czym (2): *TarDuch* C2; ktoryż [*Antioch*] [...] był pytan rozmaicie o rządziech y o obyčziaoch alexandrowych. *BielŻyw* 157.

pytan w czym (1): obádwa przerzeczeni Praelaći máią ieżdżić [...] ná Séymy [...] / áby dawáli rády Rzeczypołpolitéy pożyteczné wedle tego/ iáko ktory w czym pytan będzie. *SarnStat* 171.

Ze zdaniem dopełnieniowym (tj. pytaniem zależnym) ze znamionami zależności: zmianą formy osobowej czasownika i/lub zmianą osoby zaimka osobowego lub dzierżawczego [w tym: odpowiednikiem pytania przypuszczalnie w trybie orzekającym jest zdanie dopełnieniowe w con (7) – po „jeŹliby” (2), *odpowiednikiem pytania w praes jest zdanie dopełnieniowe w praet* (2)] (16): przez anioła była pytána iako wierná matka iełtliby téz chciała przyzwolitz na łmiertz fwego łyna *OpecŻyw* 103v; potim był pytan od iednego bogacza czemu iełt vbogim *BielŻyw* 8; Lepak pytan dlačzego fie ludzi warował, odpowiedział, złych fie przeto wiaruię, dla ich złich vcžinkow, á dobrich [...] *BielŻyw* 75, 5, 75, 166; *GlabGad* K; *MurzHist* F3; *LibMal* 1554/189 [2 r.], 189v; *BielKron* 124v; Iakoż y łam Ian Ponurzyćiel/ gdy był pytan od połłáncow Ierozolimłkich/ czymby on był/ to o łobie powiedział [...] *CzechEp* 154; *NiemObr* 29; *Phil* G3; *PowodPr* 66.

Z przytoczeniem (tj. pytaniem niezależnym) bez zmiany osoby czasownika i zaimków osobowych i dzierżawczych [w tym przytoczenie poprzedzone słowem: mowiac (1)] (3): *OrzList* c; Potym przy Kržćilnicy łtoiać/ ták od Káplána bywa pytány: Wierzyłz w Bogá Oycá Włzechmogácego? A on odpowiada/ Wierzę. *KuczbKat* 145; *RejPosWstaw* [21³].

Z przytoczeniem lub zdaniem dopełnieniowym bez znamion zależności (cf uwaga s.v. PYTAĆ) [w tym: przytoczenie (lub zdanie) w con (12)] (21): Pytan był [*Anacharsis*] iaka łodzía nabezpěčnieyłza,

rzekł ktora na ziemi bezpiecznie leży. *BielŻyw* 22, 8, 12, 22, 37 [2 r.], 49 (16); *BielKron* 68v; *KwiatKsiąż* G3; *Mącz* 480d; Epáminondas Tebanus będąc pytany/ ktoby między wżytłkimi Hetmány był nałzczeńliwŷy y nafortunnieyŷy [...] Odpowiedział/ O tym czynić rozładek rzecz bárzo trudna *Phil* N, G4.

W konstrukcji dwuczłonowej, współrzędnej lub niewspółrzędnej, typu: pytany ... odpowiedział (41):

~ *Drugim członem jest czasownik o znaczeniu ‘mówić’ [w tym: odpowiedzieć (27), rzec (6), powiedzieć (4), odpowiedzieć i rzec (1)] (40): TarDuch* C2; Gdi był pytan, ktoby miał być śprawczą ludu rzekł, ten ktoby fie śam vmiał pirwey śprawować. *BielŻyw* 8, 5, 8, 12, 22 [2 r.], 37 (20); *GlabGad* K; *LibLeg* 7/33; potym pithani czobi dzyerzał o Credzie odpowedyział kypśtwocz yełth *Credo LibMal* 1554/189, 1545/94, 1554/189, 189v; *MurzHist* F3, L4; *OrzList* c; *BielKron* 68v; *KwiatKsiąż* G3; *KuczbKat* 145; *RejPosWstaw* [21³]; *CzechEp* 154; A gdy był pytan/ czemu by taką władzą/ y zwierzchność Piotrowę [...] ná Biłkupá Rzymłkiego/ mimo wżytłkich inŷzych przenosił. Tego dowodził iż Piotr ś. w Rzymie nadłuzey miełzkał *NiemObr* 29; *Phil* G3, G4, N; *PowodPr* 66.

Drugim członem jest odpowiedź wprost (1): Pytan ktora iełt nałtatecznieyŷza niewiałta, o ktorey zle mowić każdy fie śroma. *BielŻyw* 37. ~

Szereg: »pytan i badan« [szyk 1:1] (2): O Iezu pokorny/ ienżes połłán od Annáłfa ku Kaijłáłłowi [...] / przed ktorym pytan ij badán bytz ráczyles. *OpecŻyw* 114; *Mącz* 480d.

a. *[W funkcji rzeczownika: »pytana« = cechowy egzamin teoretyczny:*

Szereg: »gadana albo pytana«: a od gadanŷy albo pithaneŷy sełcz grołzi *MetrKor* 1581 129/61.]

a. *Do którego zwrócono się o wyrocznię [z przytoczeniem lub zdaniem dopełnieniowym; w konstrukcji dwuczłonowej współrzędnej: pytan ... powiedział] (1):* Potym Kálchás wiełczek gdy pytan był, coby zá przyczyná dźierzálá okręty Gréckie, powiedział: Polixená ná ofiárę Achillełowi dáć fie ma *GórnTroas* 6.

b. *Przesłuchiwany (31): TarDuch* C3v; Náthychmiałth przykazał do fiebie wezwáć Parmeziuła kxiążecia/ á gdi był pytan náleZION bił śmierci godzien *HistAl* E3; *GórnRozm* H2; *SarnStat* 1170.

pytan o czym (1): Saepe non de facto sed iure quaeritur, Częłtokroć nie o vczinku ále o tym co práwo niełie bywa pytano. *Mącz* 336a.

pytan de aliquo (1): Pithan pothym de authore consilii za kthorem Mathką śwa bill wynyołł Powyedyall iłch nykth ynny yedno woycziech Withołlawłky rady they [...] yemv yełth dodall. *LibMal* 1546/122.

Ze zdaniem dopełnieniowym (tj. pytaniem zależnym) ze znamionami zależności [w tym: odpowiednikiem pytania przypuszczalnie w trybie orzekającym jest zdanie dopełnieniowe w con (4) – po „jeśliby” (3); z zapowiednikiem: o to (2)] (10): yełlibi ktory kolwyek człowyek spodolłkyey [...] do Moldawłkyey y załzye zmoldawłkyey do podolłkyey [...] zyemye [...] włchetł yánt byl ma bicz pytan dla ktory prziczini włchetł. *MetrKor* 40/825; Pithann o tho wyelyebi Głow zamordował powyada yłch [...] dwu chłopu zabill *LibMal* 1546/123v, 1543/70v, 72v, 77v, 1546/111v, 122, 1552/166v [2 r.], 167; *ZapWar* 1558 nr 2686.

Ze zdaniem dopełnieniowym będącym wstępem do pytania właściwego [zawsze: aby] (5): Macziey godek zeznal ys gdi bił pithan abi powiedział iesli pan Marczin Dworzenski sprzyacziolmi swoyemy

nayechal na dom pana Mikolaya Rynyewskiego dom [!] powiedział ysz othem nycz nyewiam *ZapWar* 1558 nr 2686, 1558 nr 2686 [4 r.].

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym [o czym] (1): O łzmyerczy panyey Svchorzewśkiey łerowy pithan yeflyby pomocnykiem bill [...], Nycz ynnego konyecznye znacz nyechczial yedno tho yłch [...] *LibMal* 1543/74.

Z przytoczeniem lub zdaniem dopełnieniowym bez znamion zależności (cf uwaga s.v. PYTAĆ) [w tym z zapowiednikiem: o tym (1)] (2): Pithani othym ktholi łobolye Byenyałchewy dlugiemu spoznanya pobrall, powyada yłch mv knechczy do Maydemburgu gidacz powyadali ze wolff nyeyaky, [...] przed nym łzyą baczill [tj. zwierzał się] łpobranya tichtho łoboly *LibMal* 1553/178; *ZapWar* 1558 nr 2686.

W konstrukcji dwuczłonowej, współrzędnej lub niewspółrzędnej, typu: pytan ... odpowiedział; drugim członem jest czasownik o znaczeniu 'mówić' [w tym: powiedzieć (a. powiedać) (13), odpowiedzieć (2), twierdzić (2), zeznać (2)] (21): Pithann yefliby thowarziłtwo yakye przy they kradzyezi myall constanter thwyerdzi yłch nykth przynym nyebel *LibMal* 1552/166v; Iacub Walentego syn Skozmyna Na mąkach pitani powyedzial y zeznal yłz znyeyakym stachem pilchem [...] schli do yathek myałznich *LibMal* 1552/172v, 1543/70v, 72v, 73v, 74, 1546/111v (14); Stanisław kunek zeznal ys gdi bil pitan yesli Marczin Dworzenski nayechal [...] Mykolaya Rynyewskiego na dom iego ny doczegoy ssia znacz nyechczial thilko powiedzial yzem nazaiutrz od ssassiath slissal i ze ssia tham gonily *ZapWar* 1558 nr 2686, 1558 nr 2686 [6 r.].

Wyrażenia: »na mękach (a. męce) pytan(y)« [w tym: o co (4)] [szyk 4:3] (7): *LibMal* 1552/172v; ZŁoczyńcá wedle Práwá niema być ná męce o więcey rzeczy pytan iedno o kthore iełt o łkárzon *GroicPorz* ii2v, ii2v, oo4.

~ »dobrowolnie i na mękach, przez męki pytan« [szyk 2:1] (2:1): Gdi dobrowolnye y przełz mąki bill od vrządvy pythan czo za przyczyna kv vczynkovi thakowemv [...] onego iełth przywyodla Powyedzial yłch [...] *LibMal* 1543/73v, 72v, 77v. ~

»pytan urządnie« (1): Łukałch szyrpowsky pithan vrządnye yeflyze zyeronymem Zeliłlawśkym yezdzal [...]. Thak yefłth wyznal dobrowolnye. *LibMal* 1546/21.

2. Od którego czegoś zażądano, proszony (3) :

pytany o co (1): Sententiam rogatus, Pytány o łwoye wotum/ rádę álbo wzdánie. *Mącz* 357d.

pytany o czym (1): O Tych którzy cłá ná ziemi biorą/ iełt przed námi przełožono/ áby práwá przed Królem Ie^{go} M. gdy będą o nich pytáni/ położyli *SarnStat* 396.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Pytan Apollo aby rozładził komuby miała przydz ta kablicza [!] złota. *BielŻyw* 2.

Cf **PYTAĆ**

KW, (PP)